

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákoníku práce a některých dalších zákonů, která transponuje do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a směrnici EU Evropského parlamentu a Rady (EU) transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v EU. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce např. září 2022, květen a červenec 2023 a také ve speciálním monitoru k této novele (viz také [zde](#)).
- Jedná se o rozsáhlou novelu, která např. (1) upravuje právo na dovolenou pro zaměstnance pracujících na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (DPČ, DPP), (2) stanoví pravidla pro práci na dálku (tzv. home office), (3) upravuje doručování v pracovněprávních vztazích s ohledem na digitalizaci a potřeby praxe, (4) umožňuje elektronické uzavírání pracovních smluv, DPP či DPČ, aj.
- Novela až na výjimky nabude účinnosti dne 1. 10. 2023¹.

(2) NÁVRH ZÁKONA O HROMADNÉM ŘÍZENÍ A NOVELA SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna v 1. čtení schválila návrh zákona o hromadném řízení včetně novely souvisejících zákonů, jejichž cílem je transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů, a zavést tak do českého právního řádu možnost společného vymáhání stejných či obdobných nároků v jediném civilním soudním řízení. O tomto návrhu jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc leden a srpen 2023.
- V hromadném řízení se budou moci projednávat pouze spory vyplývající z právních poměrů mezi podnikatelem a spotřebiteli, přičemž k takovému řízení by měl být příslušný v prvním stupni Městský soud v Praze. Návrh zákona počítá se subsidiárním užitím úpravy občanského soudního řádu.
- Hromadná žaloba by měla být osvobozena od soudního poplatku a žalobcem by mohla být pouze buď (1) právnická osoba, která je zapsána do seznamu oprávněných osob podle

¹ Například ustanovení o dovolené pro zaměstnance pracující na základě Dohod (DPP, DPČ) nabude účinnosti dne 1. 1. 2024.

zákona o ochraně spotřebitele, (tj. organizace, jejímž hlavním účelem je zájem na ochraně práv nebo oprávněných zájmů spotřebitelů), nebo (2) skupina více takových právnických osob společně. Žalobce bude muset být v hromadném řízení zastoupen advokátem.

- Návrh zákona vymezuje podmínky přípustnosti hromadné žaloby, a to následovně: 1) žalobce musí splňovat kritéria žalobce dle návrhu zákona (viz výše), 2) žalobce musí jednat v zájmu skupiny a nebýt ve střetu zájmu, 2) žalobní skupina bude muset mít min 20 členů, 3) tvrzená práva nebo oprávněné zájmy členů skupiny musí být založeny na podobném skutkovém základu, 3) žaloba nesmí být podána ve zneužívajícím úmyslu, a 4) žaloba nesmí být financována třetí osobou, která je konkurentem žalovaného, je na žalovaném závislá nebo která nepřiměřeně ovlivňuje žalobce způsobem, který by poškodil zájmy skupiny.
- Navíc žalobce by měl mít povinnost soudu doložit přehled zdrojů finančních prostředků použitých na podporu hromadné žaloby, a to na návrh žalovaného podnikatele.
- Hromadné řízení by mělo mít dvě fáze, a to (1) řízení o splnění podmínek pro vedení hromadného řízení, které bude ukončeno usnesením o (ne)přípustnosti hromadné žaloby a (2) hromadné řízení ve věci samé.
- Zákon by měl zavést rejstřík hromadných řízení, ve kterém by měly být zveřejňovány informace a písemnosti ve vztahu k jednotlivým řízením. Informace z rejstříku by měly být veřejně přístupné, nestanoví-li jiný právní předpis nebo nerozhodne-li soud z důvodu ochrany zákonem chráněného tajemství, utajovaných informací nebo osobních údajů jinak.

(3) ZÁKON O PREVENTIVNÍ RESTRUKTURALIZACI

- Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen zákon o preventivní restrukturalizaci, kterým má dojít k transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1023 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení (dále jen **Směrnice u restrukturalizaci**), do českého právního řádu. O tomto právním předpise jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce leden, únor, květen, červenec a srpen 2023.
- Preventivní restrukturalizace představuje nový právní institut, který bude určen pouze pro podnikající právnické osoby v přechodných finančních obtížích. Cílem preventivní restrukturalizace má být odvrácení hrozícího úpadku podnikatele za současného zachování nebo obnovení běžného provozu jeho obchodního závodu. Na rozdíl od insolvenčního řízení bude restrukturalizační řízení dobrovolné.
- Základní podmínkou pro využití preventivní restrukturalizace bude dobrá víra podnikatele v proveditelnost navrženého restrukturalizačního plánu. K preventivní restrukturalizaci nebude možné přistoupit v případě, že by (i) podnikatel aplikací tohoto institutu sledoval nepoctivý záměr, (ii) byl v likvidaci, (iii) u podnikatele byl pravomocným rozhodnutím soudu v insolvenčním řízení v posledních 5 letech zjištěn úpadek, nebo (iv) v posledních 5 letech byla u daného podnikatele ukončena preventivní restrukturalizace pro nepoctivý záměr.

- Tento nový právní institut se v mnohých rysech odlišuje od insolvenčního řízení. Do dobrovolného procesu preventivní restrukturalizace by bylo například možné zapojit jen vybrané „klíčové“ (dotčené) věřitele. Pohledávky ostatních věřitelů by podnikatel výhledově řádně řešil až ve lhůtách jejich splatnosti.
- Podnikatel by vypracoval restrukturalizační plán obsahující restrukturalizační opatření, která by měla sledovat zachování nebo obnovu provozu jeho obchodního závodu. Aby byl restrukturalizační plán účinný, bude muset být (1) schválen všemi skupinami dotčených věřitelů buď ve formě notářského zápisu, nebo za přítomnosti restrukturalizačního správce a (2) potvrzen restrukturalizačním soudem. Pro schvalování restrukturalizačního plánu budou věřitelé rozděleni do jednotlivých hlasovacích skupin dle shodných hospodářských zájmů. Případný nesouhlas věřitele či skupiny věřitelů by mohl nahradit soud v rámci restrukturalizačního řízení.
- Pro účely preventivní restrukturalizace má dle návrhu zákona dojít ke zřízení restrukturalizačního rejstříku. Rozsah zveřejňovaných informací bude však menší než v případě insolvenčního rejstříku.
- Pro restrukturalizační řízení budou příslušné krajské soudy. Restrukturalizační řízení bude zahájeno dnem, kdy návrh na zahájení restrukturalizačního řízení došel restrukturalizačnímu soudu, a skončeno bude dnem rozhodnutí restrukturalizačního soudu, kterým vezme na vědomí zákonný důvod skončení preventivní restrukturalizace (např. splnění restrukturalizačního plánu, právní mocí rozhodnutí o úpadku podnikatele v insolvenčním řízení, nepředložením návrhu restrukturalizačního plánu dotčeným stranám k hlasování do 6 měsíců od zahájení preventivní restrukturalizace aj.).
- Podnikateli by v rámci restrukturalizačního řízení byl jmenován restrukturalizační správce, kterým bude moci být pouze osoba, která je zapsaná v seznamu insolvenčních správců.
- Zákon nabyl účinnosti dne 23. 9. 2023.

(4) NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

- Spolu s návrhem zákona o preventivní restrukturalizaci byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela insolvenčního zákona, která navazuje na nový institut restrukturalizace (*viz výše*). O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen, červenec a srpen 2023.
- Novela vylučuje z pozice insolvenčního správce osobu, která v posledních 3 letech byla v pozici restrukturalizačního správce dlužníka nebo osoby z koncernu, kterého je dlužník součástí.
- Dále by např. bude výslovně stanoveno, že soud nebude přihlížet k insolvenčním návrhům věřitelů, kteří jsou dotčeni ochranou dlužníka v přechodné platební neschopnosti (tzv. moratoria) podle zákona o preventivní restrukturalizaci.
- Nově se také za pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou měly považovat pohledávky vzniklé podle návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci (z poskytnutého prozatímního financování, pohledávky nespřízněných osob vymezených podle

zákona o preventivní restrukturalizaci z poskytnutého nového financování, ze smluv o dodávkách zboží, služeb, aj., které byly nezbytné pro pokračování běžného provozu obchodního závodu dlužníka v době, ve které vůči němu trvaly účinky všeobecného nebo individuálního moratoria).

- Dále za neplatné či neúčinné nebude možné prohlásit právní úkony spočívající v poskytnutí prozatímního či nového financování nebo dalších plateb souvisejících s preventivní restrukturalizací.
- Novela nabyla účinnosti dne 23. 9. 2023.

(5) NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA II

- Poslanecká sněmovna v 1. čtení schválila novelu insolvenčního zákona, která do českého právního řádu rovněž transponuje Směrnici o preventivní restrukturalizaci, a to ve vztahu k institutu oddlužení. Cílem této novely je mimo jiné umožnit řešit neplnění podmínek oddlužení ze strany dlužníka již v průběhu řízení, nikoliv až v jeho závěru. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc srpen 2023.
- Novela by měla umožnit insolvenčnímu soudu stanovit lhůtu pro insolvenčního správce pro podání zprávy o průběhu insolvenčního řízení, a to až na 12 měsíců. V souvislosti s touto změnou by měla být také stanovena lhůta k učinění návrhu na prodloužení či zrušení oddlužení, a to v délce 1 měsíce od předložení této zprávy.
- Dále by mělo dojít ke zkrácení intervalu, ve kterém je dlužník povinen předkládat přehled svých příjmů, a to z 6 měsíců na 3 měsíce, přičemž insolvenční soud by mohl rozhodnout o jiném intervalu, který však nesmí překročit délku 12 měsíců.
- Novela také navrhuje zkrácení doby potřebné pro splnění oddlužení z 5 let na 3 roky. Dlužník by pro splnění oddlužení dále nemusel splatit 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, ale dosáhnout předpokládané míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů určené insolvenčním soudem v rozhodnutí o schválení oddlužení. V případě, že by dlužník již v posledních 20 letech splnil jedno oddlužení a byl osvobozen od hrazení zbývajících pohledávek, zůstala by doba pro splnění nového oddlužení 5 letá.
- Mělo by dojít k zakotvení povinnosti dlužníka uhradit odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce v případě řešení úpadku oddlužením, o čemž by insolvenční soud rozhodl v rozhodnutí o skončení insolvenčního řízení. V souvislosti s tím by měla být plátcí mzdy dlužníka uložena povinnost provádět srážky ze mzdy za účelem uhrazení zálohy na úhradu odměny a výdajů insolvenčního správce.
- Novela dále např. zpřesňuje a doplňuje podmínky potřebné pro rozhodnutí o splnění oddlužení. Například by nemělo být možné rozhodnout o splnění oddlužení v případě neukončených incidenčních sporů. Nově by také bylo možné přerušit průběh oddlužení až na 1 rok opakovaně.
- Novela také zavádí povinnost zaměstnavatelům poskytnout součinnost insolvenčnímu správci v případě, že dlužník u něj vykonával pracovní poměr v průběhu 12 měsíců předcházejících začátku insolvenčního řízení. Cílem této spolupráce je zejména lépe určit

mzdový potenciál dlužníka a předejít záměrnému snižování příjmů, čímž dochází ke snížení uspokojení pohledávek věřitelů.

(6) NOVELA ZÁKONA O ELEKTRONICKÝCH ÚKONECH A AUTORIZOVANÉ KONVERZI DOKUMENTŮ

- Poslanecká sněmovna ve zrychleném 1. čtení schválila novelu zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, kterou by se měl změnit postup zveřejňování fyzických a právnických osob ve veřejném seznamu držitelů datových schránek. Dle navrhované úpravy nebude seznam držitelů datových schránek zcela veřejný a fyzická nebo podnikající fyzická osoba, která je držitelem datové schránky, bude v tomto seznamu zveřejněna jen na základě vlastní žádosti. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen 2023.

(7) NOVELA ZÁKONA O MATRIKÁCH, JMÉNU A PŘÍJMENÍ A NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

- Poslanecká sněmovna ve 2. čtení schválila návrh novely zákona o matrikách a s tím související novely občanského zákoníku, které by měla přinést zavedení jednotné státní matriční evidence v podobě matričního portálu jakožto informačního systému. Dále novela přinese přístup k údajům oprávněným osobám bez ohledu na místo úřadu. O tomto právním předpise jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc duben a květen 2023.
- Portál vytvořený na základě novely by měl poskytovat jednotnou celostátní evidenci všech matričních údajů. Portál by měl také umožnit efektivnější výměnu dat mezi jednotlivými úřady. Měl by dále vyřešit přístup k údajům i pro občany v zahraničí. Portál by tedy měl být dostupný nejen matričním úřadům, ale i pro zastupitelské orgány v zahraničí.
- Novela by dále měla zavést vydání dokladů v elektronické podobě (např. matriční doklad, výpis z matriční knihy, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství aj.).
- Novela částečně upravuje i občanský zákoník. Prohlášení matky dítěte, manžela či bývalého manžela matky dítěte a biologického otce dítěte o určení otcovství tak nově bude moci být učiněno nejen před soudem, ale i před matričním úřadem.

(8) NOVELA ZÁKONA O PROVOZU NA POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o provozu na pozemních komunikacích, která přináší změny jako zvýšení sankci za závažné přestupky nebo možnost získat řidičské oprávnění od 17 let. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právní předpisů a judikatury za měsíce leden, únor, květen a červenec 2023.
- Novela zavádí dva nové instituty, a to tzv. řízení s mentorem a tzv. řidičský průkaz na zkoušku. Koncept řízení s mentorem má umožňovat udělit řidičský průkaz skupiny B osobě, která dosáhla 17 let. Do 18 let věku však bude moci řídit pouze pod dohledem zkušeného mentora a se souhlasem zákonného zástupce. Mentorem bude moci být pouze osoba zapsaná v registru řidičů, která je držitelem řidičského průkazu minimálně po dobu 10 let bez trestu zákazu řízení motorových vozidel v posledních 5 letech, bez záznamu v bodovém hodnocení

a která se svým zápisem mentora souhlasí. Každý 17 letý řidič bude moci mít maximálně 4 mentory.

- Režim tzv. řidičského průkazu na zkoušku by zahrnoval dva nové instituty – dopravně psychologický pohovor a školení začínajících řidičů. Pohovor a školení bude muset absolvovat řidič, který se ve lhůtě 2 let od udělení řidičského oprávnění dopustí závažného porušení pravidel silničního provozu (tj. přestupek či trestný čin, který za který bude uděleno 6 bodů, zákaz činnosti či obdobný trest dle trestního řádu). Pokud by takový řidič psychologický pohovor a školení absolvoval, neztratil by oprávnění řídit motorová vozidla.
- Zároveň dochází ke změnám v bodovém systému a navýšení sazeb pokut. Nový bodový systém pracuje se 3 bodovými sazbami. Bude možné podat žádost k příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, aby byly řidiči zaslány informace o každé změně v jeho bodovém hodnocení. Ze současných 7 pásem sazeb pokut dochází k redukci na 4 pásma, přičemž v jednotlivých pásmech dojde zejména ke zvýšení horních hranic sazeb. Například za odmítnutí podrobení se testu na alkohol bude možné řidiči ve správním řízení udělit pokutu až ve výši 75.000,- Kč namísto současných 50.000,- Kč či za používání mobilního telefonu za volantem by bylo možné řidiči ve správním řízení udělit pokutu až ve výši 10.000,- Kč namísto současných 2.500,- Kč.
- Nově policisté dostávají možnost prohlásit řidičský průkaz za zadrženy i v případě, že ho řidič při dopravní kontrole nepředloží. Takový řidič by měl povinnost jej do 5 pracovních dnů ode dne jeho prohlášení za zadrženy odevzdat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností příslušnému podle místa spáchání skutku. Kromě toho nejen policisté, ale také celníci, strážníci obecní policie a vojenští policisté mohou příslušné obci s rozšířenou působností oznámit, pokud by se důvodně domnívali, že držitel řidičského oprávnění není zdravotně způsobilý k řízení motorových vozidel.
- Mimo již zmíněné novela dává možnost vést záznamy o praktických zkouškách v elektronické formě, nikoliv pouze v papírové, jak je tomu doposud.
- Novela nabude účinnosti dne 1. 1. 2024.

(B) GDPR

(1) SPOLEČNOSTI TIKTOK BYLA UDĚLENA POKUTA ZA ZPRACOVÁVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ DĚTÍ V ROZPORU S GDPR

- Irský úřad pro ochranu osobních údajů (DPC) vydal rozhodnutí, v němž konstatoval, že společnost TikTok Technology Limited (dále jen **TikTok**) porušila ve druhé polovině roku 2020 zásady stanovené Obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR). Společnosti bylo uděleno napomenutí, příkaz k dodržování předpisů a pokuta ve výši 345 milionů EUR. Toto rozhodnutí bylo vydáno v návaznosti na závazné rozhodnutí Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB) č. 2/2023, které se týká zpracování osobních údajů dětí ve věku od 13 do 17 let společností TikTok.
- Společnost TikTok se provinila nedostatečnou ochranou osobních údajů dětí a mladistvých na této platformě. Např. výchozí nastavení účtu bylo „veřejné“ nebo při tzv. „rodinném

párování“ společnost TikTok neověřovala, zda je uživatel skutečně rodičem nebo opatrovníkem daného dětského uživatele.

- Dle výše zmíněných orgánů společnosti provozující sociální sítě jsou odpovědné za to, aby uživatelům, tím spíše dětem, nepředkládaly volby použití těchto platform nespravedlivým způsobem. Možnosti jejich užití týkající se soukromí by měly být poskytovány objektivním a neutrálním způsobem, neměly by být zpracovány jakkoliv klamavě.

(C) JUDIKATURA

(1) PŘEDPOKLADY PŘÍPUSTNOSTI DOVOLÁNÍ (nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1585/23)

- Ústavní soud se zabýval procesní otázkou týkající se posouzení splnění přípustnosti dovolání, která se promítá do práva stěžovatelů na přístup k soudu. Stěžovatelé se před obecnými soudy domáhali po českém státě náhrady škody za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Soud prvního i druhého stupně žalobu zamítl, Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatelů jako vadné. Tím mělo dojít k porušení práva stěžovatelů na soudní ochranu garantovanou Listinou základních práv a svobod.
- Ústavní soud dal stěžovatelům za pravdu a zrušil rozhodnutí Nejvyššího soudu. Dle Ústavního soudu dovolání stěžovatelů netrpělo vadami, když stěžovatelé v dovolání uvedli, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném posouzení právní otázky s odkazem na judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva.
- Dle názoru Ústavního soudu stačí, pokud dovolatel předestře právní otázku a uvede konkrétní judikaturu, se kterou je řešení odvolacího soudu v rozporu. Pokud z dovolání dostatečně plynou předpoklady přípustnosti, nelze toto dovolání odmítnout jako vadné jen proto, že výslovně neodkazuje na ustanovení týkající se přípustnosti dovolání. Dovolání je nutné posuzovat dle jeho obsahu. Nemusí jít přitom pouze o judikaturu odvolacího soudu, ale také o judikaturu Ústavního soudu, Evropského soudu pro lidská práva či Soudního dvora Evropské unie.

(2) NÁHRADA ŠKODY ZA KRIZOVÁ OPATŘENÍ V DOBĚ COVIDU (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 63/2023)

- Nejvyšší soud se zabýval otázkou náhrady škody vůči státu, která měla společnosti vzniknout v důsledku přijetí krizových opatření v době pandemie Covid-19 ve smyslu ustanovení krizového zákona. Krizová opatření se společnosti dotkla omezením a následným zákazem maloobchodního prodeje a poskytování služeb v její provozovně. Společnost se domáhala škody přesahující milion korun představující ušlý zisk od konce října 2020 do konce února 2021. Nejvyšší soud vyhodnotil dovolání žalobkyně jako důvodné. Nejvyšší soud nesouhlasil se závěry obecných soudů a dospěl k závěru, že stát nese odpovědnost za škodu vzniklou danými opatřeními.
- Dle Nejvyššího soudu z ustanovení krizového zákona jasně vyplývá, že institut odpovědnosti za škodu vzniklou v příčinné souvislosti s krizovým opatřením je speciálním ustanovením obsahující zvláštní skutkovou podstatu odpovědnosti státu za škodu. Jde o objektivní

odpovědnost, jenž vzniká bez zavinění, a nevyžaduje proto ani žádné nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup. Povinnost státu nahradit škodu způsobenou krizovým opatřením vzniká v okamžiku, kdy vznikne škoda způsobená daným opatřením.

**(3) ČASOVĚ NEOMEZENÉ FUNKČNÍ OBDOBÍ ČLENŮ PŘEDSTAVENSTVA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI
(usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1915/2022)**

- Nejvyšší soud došel k závěru, že právní úprava délky funkčního období představenstva akciové společnosti obsažená v zákoně o obchodních korporacích ve znění účinném do 31. 12. 2020 je dispozitivní, a lze tedy ujednat funkční období na dobu neurčitou. Nejvyšší soud vycházel z toho, že obecně platí, že právní normy soukromého práva jsou zásadně dispozitivní.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ